

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001024

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Котенко Світлана Андріївна

2. Svitlana Kotenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача: Котенко Світлана Андріївна

Код за ЄДРПОУ: 3502303005

Місцезнаходження: просп. Лесі Українки, б. 12, Кременчук, Кременчуцький р-н., 39627, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12700

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21.51, 15.81.21

Тема дисертації:

1. Психологічний капітал як медіатор і модератор впливу вимог навчального середовища на емоційне вигорання і задоволеність життям у студентів
2. Psychological Capital as a Mediator and Moderator of the Impact of Study Demands on Burnout and Life Satisfaction in Students

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене вивченню ролі психологічного капіталу у взаємозв'язку між вимогами освітнього середовища, емоційним вигоранням та задоволеністю життям студентів. Актуальність роботи зумовлена зростанням інтенсивності навчального навантаження, невизначеності та підвищених вимог до академічної успішності, що створює ризики емоційного виснаження та зниження суб'єктивного благополуччя студентської молоді. Метою дослідження є визначення ролі психологічного капіталу та його взаємодії з вимогами освітнього середовища у прогнозуванні емоційного вигорання і задоволеності життям студентів. Об'єкт дослідження – психологічне благополуччя студентів у контексті вимог навчального середовища. Предмет – психологічний капітал як медіатор і модератор у взаємозв'язку між вимогами освітнього середовища, емоційним вигоранням і задоволеністю життям. Теоретичну основу дослідження становлять транзакційна теорія стресу Лазаруса–Фолкман, теорія збереження ресурсів С. Гобфла та модель

вимог і ресурсів середовища Е. Демеруті й А. Баккера. У межах цих підходів стрес і вигорання розглядаються як результат взаємодії зовнішніх вимог та внутрішніх ресурсів особистості. Показано, що високі навчальні вимоги, обмежена автономія та недостатня підтримка пов'язані зі зростанням симптомів вигорання та зниженням залученості. Водночас індивідуальні відмінності у рівнях вигорання та задоволеності життям за однакових умов вказують на значущість особистісних ресурсів. У роботі психологічний капітал розглядається як інтегративний позитивний ресурс, що включає самоефективність, оптимізм, надію та резильєнтність. Теоретично обґрунтовано його здатність опосередковувати та модифікувати вплив вимог освітнього середовища на емоційне вигорання і задоволеність життям студентів. Емпіричне дослідження включало кілька етапів. На першому етапі розроблено та психометрично обґрунтовано Опитувальник вимог освітнього середовища. На другому – адаптовано для української студентської вибірки Шкалу психологічного капіталу-12 та підтверджено її належні психометричні характеристики, факторну структуру й вимірювальну інваріантність. На наступному етапі перевірено гіпотези щодо медіаторної та модераторної ролі психологічного капіталу із застосуванням кореляційного аналізу та моделювання структурними рівняннями. Встановлено, що психологічний капітал опосередковує зв'язок між вимогами навчального середовища та емоційним вигоранням, знижуючи негативний вплив вимог. Також підтверджено його модераторну роль у взаємозв'язку між вигоранням і задоволеністю життям, що свідчить про його буферний потенціал. Водночас виявлено, що за окремих умов високий рівень психологічного капіталу може посилювати зв'язок між навчальними вимогами та вигоранням, що вказує на складний контекстуально зумовлений характер його функціонування. Окремим напрямом дослідження стала розробка та апробація короткострокової інтервенційної програми розвитку психологічного капіталу студентів. За результатами дисперсійного аналізу з повторними вимірами встановлено статистично значуще підвищення рівня психологічного капіталу в експериментальній групі після проходження програми та збереження ефекту через місяць. Наукова новизна дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та емпіричній перевірці моделей взаємозв'язку між вимогами освітнього середовища, емоційним вигоранням і задоволеністю життям з урахуванням медіаторної та модераторної ролі психологічного капіталу; у створенні нового діагностичного інструменту; в адаптації української версії Шкали психологічного капіталу-12; у розробці та перевірці ефективності короткострокової інтервенції. Практичне значення результатів полягає у можливості використання розробленого інструментарію та інтервенційної програми у психологічному супроводі студентів, профілактиці емоційного вигорання та підтримці їхнього суб'єктивного благополуччя.

2. The dissertation is devoted to the study of the role of psychological capital in the relationship between educational environment demands, student burnout, and life satisfaction. The relevance of the study is determined by the increasing academic workload, uncertainty, and growing performance demands, which create risks of emotional exhaustion and reduced subjective well-being among students. The aim of the study is to determine the role of psychological capital and its interaction with educational demands in predicting student burnout and life satisfaction. The object of the study is students' psychological well-being in the context of academic demands. The subject is psychological capital as a mediator and moderator in the relationship between educational demands, burnout, and life satisfaction. The theoretical framework is based on Lazarus and Folkman's transactional theory of stress, Hobfoll's conservation of resources theory, and the Job Demands-Resources model proposed by Demerouti and Bakker. Within these approaches, stress and burnout are viewed as the result of the interaction between external demands and internal personal resources. High academic demands, limited autonomy, and insufficient support are associated with increased burnout symptoms and decreased engagement, while individual differences under similar conditions indicate the importance of internal psychological resources. Psychological capital is conceptualized as an integrative positive resource that includes self-efficacy, optimism, hope, and resilience. Its theoretical relevance as a factor that mediates and moderates the impact of educational demands on burnout and life satisfaction is substantiated. The empirical study consisted of several stages. At the first stage, a Questionnaire of Educational Environment Demands was developed and psychometrically validated. At the second stage, the Psychological Capital Questionnaire-12 was adapted for a Ukrainian student sample, and its factor structure, reliability, and measurement invariance were confirmed. At the next stage, hypotheses regarding the mediating

and moderating role of psychological capital were tested using correlation analysis and structural equation modeling. The findings demonstrated that psychological capital mediates the relationship between educational demands and burnout, reducing the negative impact of demands. Its moderating role in the relationship between burnout and life satisfaction was also confirmed, indicating its buffering potential. At the same time, under certain conditions, a high level of psychological capital was found to strengthen the relationship between academic demands and burnout, suggesting a complex context-dependent mechanism. Another part of the study involved the development and testing of a short-term intervention program aimed at enhancing students' psychological capital. Repeated measures ANOVA showed a statistically significant increase in psychological capital in the experimental group after the intervention, with the effect remaining stable one month later. The scientific novelty of the dissertation lies in the theoretical substantiation and empirical verification of the relationships between educational demands, burnout, and life satisfaction, taking into account the mediating and moderating role of psychological capital; in the development of a new diagnostic instrument; in the Ukrainian adaptation of the Psychological Capital Questionnaire-12; and in the design and validation of a short-term intervention program. The practical significance of the findings lies in the possibility of applying the developed tools and intervention program in psychological support services within higher education institutions to prevent student burnout and promote subjective well-being.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Олефір, В. О., & Котенко, С. А. (2024). Медіаторна роль психологічного капіталу у взаємозв'язку між вимогами навчання та емоційним вигоранням у студентів. *Наука і освіта*, (3), 97-105.
- Олефір, В. О., Котенко, С. А. (2025). Психометричні властивості опитувальника вимог освітнього середовища. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Психологія*, 78, 77-84.
- Котенко, С. А., & Олефір, В. О. (2025). Ефект короткострокової інтервенції у розвитку психологічного капіталу українських студентів. *Наука і освіта*, (3), 21-32.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олефір Валерій Олександрович

2. Valerii Olefir

Кваліфікація: д. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3552-3277

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ушакова Ірина Михайлівна

2. Iryna Ushakova

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5758-2799

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попович Ігор Степанович

2. Ihor Popovych

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1663-111X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, Херсон, 73003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Милославська Олена Володимирівна

2. Olena Myloslavska

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0351-8182

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кряж Ірина Володимирівна

2. Iryna Kryazh

Кваліфікація: д. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9616-5891

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Плохих Віктор Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Плохих Віктор Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шевченко Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна